

מערת קליפסו / רפסודת אודיסס

וארץ הפיאקים כבר נראתה באפק, חולל פוסידון סערה
 והרפסודה גפצה (268-332). לבקתיה, אלה השוכנת בים,
 נותנת לאודיסס את צעיפה למען יקשרנו על חוהו והצל
 מפליון (333-364). פוסידון תקים עליו גלים ורוחות לאבדו,
 אך אתנה סוככה עליו עד שלבסוף הטילוהו הגלים אל
 חוף הפיאקים. שם כסה את מערומי גופו בעלים ונרדם
 (365-493).

באספת האלים משתדלת אתנה למען אודיסס, וזאוס שולח
 את הרמס אל קליפסו לצוות עליה כי תשלח את אודיסס
 (1-115). קליפסו מתמרמרת על האלים שרעה עינם באלה
 אשר דבקה בגבר מבני אדם (116-147). בסופו של דבר
 היא עושה כמצוות זאוס ומודיעה לאודיסס כי לא תעכבנו
 עוד (148-227). היא עוזרת לאודיסס בבנין רפסודה
 ומשלחת אותו (228-267). ביום השמונה עשר להפלגתו,

ככה סח זאוס, ויאמר אל הרמס, אל בנו אשר אהב:
 הרמס, הלא אתה תמיד היית מלאכי, לך בשר
 30 עתה לצימפה יפת התלתלים עצתי לא תופר,
 לאמר: בא מועד לתשובת אודיסס העשוי לבלי-חת,
 איש לא ילנה אליו, גם אלים, גם אדם בן-תמותה,
 אך על-רפסדת מרבת-אגדים, ויסבל תלאות.
 עשרים יום יעש עד סכירה, האי זה הפורה, עד יבא
 35 ארץ עם הפיאקים שארי בשר האלים,
 והם יכבדוהו בלבם וכאחד האלים יוקירו,
 גם יביאוהו בספינה אל ארץ אבותיו זו אהב;
 לו יעניקו נחשת, תהב ושמלות בשפע,
 יותר מכל אשר היה אודיסס לו רוכש בטרויה,
 40 אלו שב בשלום משם ובנדו הבנה, שלל חלקו.
 גורה - כך ישוב ויראה את קרוביו וידידיו, ויגיע
 לביתו הבנוי כמו רמים לארץ אבותיו זו אהב.
 סח, ולא סרב לו ממית-הארגוס, המבשר המהיר.
 מהר וקשר לרגליו הסוליות כלילות היפי,
 45 סוליות אמברוסיה חהב, שתשאוהו במעופו
 כעל כנפי רוח על פני הימים ומרחב-יבשת.
 תפש המטה, בו יסגר עיני בני אדם כרצונו
 למתיק את-שנתם ערבה ומקיץ נרדמים וישנים.
 מטה הקסמים בידו טס ממית-הארגוס השניא
 50 עד שהגיע פיאריה וירד מאתר הימה,
 ויתגופף על גלים כאותה הצפור השחף
 שולה הדגים מנבכי-הים הנוראים, ים אלקום,
 ומטבל כנפיו צפופות-הנצות במים, -
 ככה נשא הרמיאס על גלי-הים העצומים.

ואאוס קמה מיצועה מאצל טתונס הנחמד
 ועלתה להביא האור לבני-האלמות והתמותה.
 וכל-האלים התאספו לסוד ולעצה, ביניהם
 זאוס המרעים במרומים, האדיר והגדול באלים.
 5 היתה אתנה מספרת להם כל-ענויי אודיסס,
 בלבה לו נעצבת על-שבתו בהיכל הגימפה:
 „זאוס אבינו ויתר האלים ההוים-ליצח!
 עתה לא יוסף עוד מלך מתופשי-השרביט ויהיה
 ענו ומסביר את פניו אף שוחר טוב, צדקות בלבו;
 10 אלא אף יעבר חק וילעולם ירשיע בנדונו,
 יען כי אין זוכר את אודיסס האלהי,
 איש מבני עמו, שמלך עליהם והיה כאב רחום,
 והנו שוכב על אי וסובל תלאות נוראות
 במערת קליפסו בגנה, העוצרה בעדו על-כרחו,
 15 אשר לא יוכל ללכת אל ארץ מולדתו, יען
 אין לו אניות טעונות-משוטים ואין רעים לארקה
 עמו לשלחו על גבי-הים זה רחב הידים.
 עתה יתנכלו לבנו אשר אהב לקחת את נפשו,
 בשובו לביתו, כי הלך לדרש על אדות אביו
 20 לפילוס ארץ הקדש והעיר לקדימון הקדושה.“
 השיב אמריו לה זאוס פונס-העבים ויען:
 בתי, איזה אמרה ורקת מגדר שניך?
 שמא לא מבינתך יעצת את-העצה, והיה
 בשובו לביתו ויקם אודיסס מהם את נקמתו?
 25 נהלי בנו טלמכוס בדעת, כי את יש לאל ידך,
 למען ישוב בשלום אל ארץ אבותיו החביבה,
 ושבו גם החתנים באננתם ביד ריקה.“

אלה, הלא תשאליני, אותי האל, למה באתי
 דבר ממך לא אכסה, כי על כן צייתי לדבר:
 ואוס הוא פקד עלי לרדת הנה בעל-כרחי.
 מי זה יעשה ברצונו הדרך הרחוקה במי מלח,
 מים שאין להם סוף, ואין ערים קרובות ואין אדם
 זוכחי וזכחים לאלים וקרבות-המאה הנעלים?
 אולם אין אל בין האלים, שיוכל ויעבר על מצות
 ואוס בן-קרנוס האוחז-באגיס ולבטלה בבטול.
 והנה הוא אומר, פה שוהה הנבר האמלל באדם.
 אחד מאלה שהיו נלחמים על קרית פריאמוס
 תשע שנים ויסרוהו מעיר בעשירית, ושב
 ביתה, אף חטאו חטאה לפלס-אתנה בשובם.
 והיא זבדתם הרוח הרעה וגלים אדירים.
 יתר רעיו-עמיתיו הטובים אבדו כלם,
 והוא, נשאתהו הרוח, והנה גרפוהו הגלים.
 עתה יפקד עליך לשלחו לביתו מהרה,
 יען לא נגורה עליו כי יאבד פה הרחק מדידיו.
 גורה היא וישב ויראה את קרוביו וידידיו, ויצע
 לביתו הפנוי כמו רמים ולארץ אבותיו זו אהב.
 ככה סח, ותבהל קליפסו היפה באלות.
 נשאה אמרתה ותען ותדבר את-אמרות הכנף:
 „אכזר לבכם, האלים, ואין עין רעה כענינכם
 לאסר אסר על אלות לך בך בנבר בן-תמותה
 בגלוי, באיש אשר תבחר להיות לבצל לה תאהב.
 ככה עת והנה אוס, לה אצבעות ורדות, את אוריון
 רעה בה עיניכם, האלים החיים אף תי עדנים,
 עד שאבדתו באורטיגיה ארטמים האלה הצנועה
 בעלת-כסא-הפז, השיגתו בחצה החשאי;
 ככה עת היתה דמטר יפת-המחלפות לסיזן,
 נפשה כי דבקה בזה להיות לו ולרוות דודים
 בשלף שגחרש שלש פעמים, ולא נסתר הדבר מעיני
 ואוס, וחש וכהו, כי רב בו ברקים מבריקים.
 ככה צרה בי עיניכם האלים, בדבקי בנן-אגוש,
 אשר מלטתי נפשו עת לפת את קרקע הספינה,
 לבדו, כי נפץ לו ואוס ספינתו המהירה באמצע
 ים העכור, כי ירה בו להבות ברקיו להמו.
 יתר עמיתיו הטובים מליו אבדו כלם,
 והוא, נשאתהו הרוח, והנה גרפוהו המים.
 בסבר פנים קבלתיו, דאגתי לו אף הבטחתיהו
 לתת-לו האלמות ולא יקן לעד כל הימים.
 אבל אין אל בין האלים, שיוכל ויעבר את מצות
 ואוס בן-קרנוס האוחז-באגיס ולבטלה בבטול.

55 אף בשהגיע ויבא עד קצרו האי זה הרחוק.
 עלה מגלי הים המכחיל ועל פני היבשת
 הלך והגיע עד מערה גדולה, בה תשכן הנימפה
 יפת-המחלפות, ואותה מצא יושבת במערה.
 אש מאד גדולה בוערת על-גב הכירים, וריח
 60 ארו יפה-בקעים ותיאוך עולה באי למלאתו
 בלהט העצים, והיא שם שוררת בקולה הערב,
 עושה במטוה של זהב, עסוקה על נול האריגה.
 סביב למערה לה חרשה מוריקה מרבה-אילנות,
 אשור ותרוה וברושים מפיצים את ריח ניחוחם,
 65 שם תקננה צפרים רחבות כנפים ואברה,
 סיעות ינשוף ותחמס ועורבית רחבת-הלשון,
 צפור-המים הטרודה בעסקי-הים כל-הימים.
 וגפן אדרת מסתבכה על-כתלי המערה הרחבה
 עוד אשכולותיה רעננים באבם וכבדי ענבים.
 70 מקורות ארבעה משתפכים ומלאים המים הזכים
 קרובים אחד לאחד, מתפתלים הנה והנה;
 זכרים רכים מסביב מעלפים הסגלה והקסוס
 ירקים מוריקים, ואלו הופיע שם אל בן-אלמות,
 היה משתאה למראה עיניו ושמת בלבו.
 75 עמד משתאה שם ממית-הארגוס המבשר המהיר.
 וכאשר שבעה לה נפשו מהביט בפל, מהשתאות,
 נכנס במערה הגדולה; ואף ראתה אותו הכירה
 אותו מיד בהנסו קליפסו היפה באלות,
 יען כי בני-האלים מכירים איש אחיו בהפגשם,
 80 ואם גם ירחיקו לשבת ואיש מרעהו ירחקו.
 אף את אודיסס הנדיב אותו לא מצא במערה,
 ישב ובכה הלה, וכדרפו יום יום על המבוא,
 מצער את נפשו ואת לבו בככי ואנחות וצער,
 [היה מסתכל בים הזועף, ושופך דמעותיו].
 85 ענתה קליפסו האלה באלות ותשאל את הרמס
 הגש הגישה לו כסא עשוי לתפארה ומבריק:
 „למה זה תבא, הרמיאס האוחז בשבט הזהב?
 למה, חביבי וכבדי ולפנים לא סרת לביתי.
 הגד מה תרצה, כי נפשי הלא תשיאני ואעש
 90 אם אף יש לאל ידי, ואם אפשר לעשות הדבר.
 [אולם קרב אלי תחלה, ואוכל להגיש לך לחם].
 ככה הביעה האלה, ותגש עדיו השלחן
 מלא אמברוסיה, ותמוג הנקטר המאדים בספל,
 ואכל ושתה לצמאו ממית-הארגוס, המבשר.
 95 אפס לאחר שאכל וסעד את לבו בלחם,
 השיב אמריו הרמיאס ויען, ודבר את דבריו:

לשפּה אוֹתוֹ בְּנֵעִימוֹת, וְתִשָּׂא אֶמְרָתָהּ וְתֹאמַר:
 „אֲכֵן עָרוֹם הִנֵּה וּלְבַבְךָ לֹא עָרֹם מִשְׁכָּל,
 יַעַן גִּיעַצְתָּ בְּלִבְךָ בְּטָרֵם תִּשִּׁיב לִי מְלִים.
 עֲדִים לִי אֶרֶץ וּמְרַחֵב שָׁמַיִם עָלֶיהָ מִמַּעַל,
 185 מִימֵי נְהַר סְטִיקֹס בְּאַפִּיקוֹ הַיּוֹרְדִים בְּמוֹרֵד, שׁוֹף הִיא
 שְׂבוּעָה חֲמוּרָה וְנוֹרָאָה בְּשִׁבוּעוֹת הָאֵלִים הַנִּצְחָיִים,
 כִּי לֹא חֲרַשְׁתִּי עֲלֶיךָ כָּל-רָעָה אַחֲרַת תּוֹמְתִי.
 אוֹתָהּ יַעֲצֵתִי לָךְ, כְּאֲשֶׁר הָיִיתִי מִיַּעֲצֵת
 לְעֲצָמִי אֲנֹכִי, אֵלֹו הָיִיתִי בְּמִצּוֹק כְּמוֹךָ.
 190 צְדָקוֹת אֶהְבֵּתִי גַם אֲנִי, גַם לְבִי לִב-בְּרוֹזֶל אֵינְנֹו,
 אֲשֶׁר בַּחֲבִי, כִּי רַחֲמִים רַבִּים גַּם בּוֹ יִהְיֶינָו.”
 כִּכָּה הִבִּיעָה, וְתַחַשׁ הִיפָה בְּאֵלוֹת פְּעַמְיָהּ,
 וְהִלֵּךְ גַּם הוּא אַחֲרֶיהָ וּבַעֲקֵבוֹת הָאֵלָה גַם צָעַד.
 עַד שֶׁהִגִּיעוּ הָאֵלָה וְהַגִּבֹּר לַמַּעְרָה הַגְּדוֹלָה
 וְשָׁמָּה יָשָׁב עַל כִּסֵּא, מַעֲלִיו אֵף זֶה קָם הֶרְמִיאֵס.
 195 בָּאָה הַנִּימְפָה וְהִגִּישָׁה לְפָנָיו כָּל מִינֵי מֵאֲכָלִים,
 מֵאֲכָל וּמִשְׁתָּהּ מִכָּל-אֲשֶׁר יֹאכְלוּ בְּנֵי אָדָם בְּנֵי-תְמוּנָה.
 אוּלָם הִיא יֹשֵׁבָה לִנְכַח אוֹדִיסֵס הָאִישׁ הָאֵלֵהּ
 וְנִעְרֹוֹתֶיהָ הַשְּׁפָחוֹת הִגִּישׁוּ לָהּ נֶקֶטֶר וְאִמְבְּרוֹסִיָּה.
 200 הָמָּה נִשְׂאוּ יְדֵיהֶם לְצַדָּה הַזֹּאת הַעֲרוּכָה.
 וְכֹאֲשֶׁר אָכְלוּ וְשָׁתוּ, וְתֹאוֹת רַעֲבוֹנָם גִּמְלָאָה,
 פְּתָחָה קְלִיפֹסוֹ הַנִּימְפָה הִיפָה בְּאֵלוֹת, וְתַעֲנִן:
 „בְּנוֹשֵׁל לְאַרְטֵס וְרַע-זְאוּסִי, אוֹדִיסֵס הָאִישׁ רַב-הַמְּזוּמוֹת,
 כִּכָּה אֶתָּה מִשְׁתַּוְּקֵק לְמַהֵר וּלְשׁוּב לְבֵיתְךָ
 וְאַל מוֹלְדֵתְךָ אֶהְבֵּת, הִיָּה שְׁלוֹם וְצִלְחָה דְרָכְךָ!
 205 וְאֵלֹו הָיִיתָ מִשְׁעַר בְּנַפְשֶׁךָ כִּמְהַ תְּלֹאוֹת
 תִּשָּׂא וְתִסְבֵּל עַד תָּבֹא אֶל אֶרֶץ הָאֲבוֹת אֶהְבֵּת,
 וְדַאי וְשֹׁאֲרֵת פֹּה לְהִיּוֹת בְּבֵית הַזֶּה עִמָּדִי,
 בְּן-אֶלְמוֹת, וְאִם גַּם נִכְסְפָה נִפְשֶׁךָ לְרֹאוֹת
 210 אֲשֶׁתְּךָ אֲשֶׁר עָלֶיךָ תִּתְנַעֲנַע הִלֵּא כָּל הַיָּמִים,
 יַעַן אֵינְנִי מִדְּמָה לְהִיּוֹת גּוֹפְלֵת מִמֶּנָּה
 גַּם בְּקוֹמְתִי גַם בְּמִרְאִי, וּבִנְעַן לֹא נִתֵּן לְנָשִׁים
 בְּנוֹת-הַחֲלוּף לְהִדְמוּת בְּתֹאֲרָן לְבָנוֹת-הָאֶלְמוֹת.”
 הַשִּׁיב אֶמְרֵיו יַעַן אוֹדִיסֵס הָאִישׁ רַב-הַמְּזוּמוֹת:
 215 „אֵל נָא בְּאַפְךָ, הָאֵלָה הַגִּבֹּרָה, הֵן נִפְשֵׁי יוֹדְעֹת,
 אֲשֶׁר לֹא תִדְמָה לָךְ כָּלֵל פְּנִילוּפָה הַגִּבּוֹנָה בְּקוֹמְתָהּ,
 גַּם בְּתֹאֲרָהּ הִיא גְּרוּעָה מִמֶּךָ מִהִדְמוּת אֲלֶיךָ,
 יַעַן כִּי הִיא מִבְּנוֹת-תְּמוּנָהּ, וְאֶת בְּת-אֶלְמוֹת לֵלֵא וְקָנָה;
 אֶפְסֹ מִשְׁתַּוְּקֵק אֲנִי וְרוּעָה מֵאֵד כָּל-הַיָּמִים
 220 לְשׁוּב לְבֵיתִי וְלֹאֲרֹצִי וְלְרֹאוֹת אֶת-מוֹעֵד תְּשׁוּבָתִי,
 וְאִם יִחְתְּנִי שׁוֹב אֶחָד הָאֵלִים בַּיָּם זֶה הָעֶכוּר,
 אֲשָׂא, כִּי לְבִי בַּחֲבִי הֵן עֲשׂוֹי לְהִיּוֹת רַב-סוּבֵל,

יִסַּע, אִם אִמְנֵם לָךְ יַעֲזֹרוּ הִלָּה וְיִשְׂיֹאנֹו.
 140 עַל פְּנֵי אוֹתוֹ יָם אֶלְקִים, כִּי אֲנִי אֵלָיו לֹא אֵלֹוהָ,
 יַעַן כִּי אֵין לִי אֲנִיוֹת טַעוּנוֹת-מִשׁוֹטִים וְאֵין רַעִים
 לְאֵלֵה עִמָּם לְחַבְרָה עַל גְּבִי-הַיָּם הָאֲדִירִים.
 עֲצָה אִמּוֹנָה לוֹ אֵינְנִי, וּמֵאוֹם לֹא אֶכְסֶה מִמֶּנּוּ,
 לְמַעַן יִגִּיעַ בְּשָׁלוֹם אֶל אֶרֶץ אֲבוֹתָיו זֶו אֶהֱב.”
 145 עָנָה לָהּ מִמֵּית-הָאַרְגוֹס, הַמְּבַשֵּׁר הַמְּהִיר, וַיֹּאמֶר:
 „עַתָּה, חוֹשֵׁי שְׁלַחֲהוּ וְחַמְתוּ שֵׁל זְאוּס תִּירְאִי,
 לְמַעַן לֹא יִטֵּר לָךְ אֵיבָה וְלֹא יִחַר בְּךָ אִפּוֹ הַקָּשָׁה.”
 כִּכָּה הִבִּיעָה לָהּ מִמֵּית-הָאַרְגוֹס הַחֲסִין וְהַלֵּךְ.
 הִלְכָה הַנִּימְפָה הַגִּבֹּרָה וְתִמְצָא לְאוֹדִיסֵס הַגִּדִּיב,
 150 הִלְכָה, כִּי שָׁמְעָה אֶת מְצוֹת פִּי זְאוּס וְהַבְּשׂוּרָה לָהּ שְׁלַח.
 מִצָּאָה אוֹתוֹ וְהוּא יוֹשֵׁב עַל גְּבֵי הַחוּף, וְלֹא חָרְבוּ
 עֵינָיו מִדְּמָעָה וְחִיּוֹ הַמְּתוֹקִים כִּף חוֹלְפִים וְעוֹבְרִים,
 מְמַרְר וּמִתְנַעֲנַע לְתִשׁוּבָה, כִּכָּר מָאֵס בְּנִימְפָה.
 אוּלָם לִילָה לִילָה שָׁכַב עַל יְדָה בְּעַל-כְּרָחוּ
 155 שָׁם בְּמַעְרַתָּהּ הַגְּדוֹלָה, וְלֹא הָיָה רְצוֹנוֹ כְּרִצּוֹנָה.
 אֶפְסֹ בַיּוֹם הָיָה יוֹשֵׁב עַל גִּבְ הָאֲכָנִים וְהַחֲלוֹת,
 וְהָיָה מִצְעֵר אֶת נַפְשׁוֹ בְּדַמְעוֹת, אֲנַחוֹת וְיִלְלוֹת
 מִבֵּיט, מִתְבוֹנֵן בַּיָּם הַזֹּעֵם וְשׁוֹפֵף דְּמַעוֹתָיו.
 קָרְבָה אֵלָיו הִיפָה בְּאֵלוֹת וְתַעֲנִן וְתֹאמַר:
 160 „חַדְלָה, הָאִמְלָל, וְאַל תֵּאָבֵל, כִּי פֹה לֹא תְכַלֶּה יַמִּיךָ,
 בַּחֲפֵץ לְבִבִי עַתָּה הַבְּנִיתָה אֲנִי אֲשֶׁלְּחֶךָ.
 כִּרַת לָךְ קוֹרוֹת אֲרַכּוֹת וְיִשְׁרוֹת וְאֶגְדֵּן בְּנַחֲשֵׁת,
 בְּנָה רַפְסוֹדַת נְרַחְבָּה וּמַעֲקָה צְפוּף לְצַדִּיךָ
 לָהּ מִלְמַעְלָה, לְמַעַן תִּשָּׂאךָ בַּיָּם הָעֵרְפִלִי.
 165 הַנְּנִי נוֹתְנָה לָךְ לַחֵם וּמִים, וַיִּין זֶה מֵאֲדִים
 יִשְׁמַח לְב אֲנוּשׁ אֲשִׁימָה עָלֶיךָ וְרַעֲב לֹא תִדַּע.
 הַלְּבַשׁ אֶלְבִּישֶׁךָ בְּגָדִים וְרוּחַ לָךְ רְצוּיָה אֲזַבְּדֶךָ
 לְמַעַן תִּגִּיעַ בְּשָׁלוֹם לְאֶרֶץ מוֹלְדֵתְךָ אֶהְבֵּת,
 אִם אֵף טוֹב בְּעֵינֵי הָאֵלִים הַיּוֹשְׁבִים בְּמִרְחַבֵי שָׁמַיִם,
 170 וְהָמָּה חֲזָקִים מִמֶּנִּי לְגוֹר אִמֵּר וּלְקִים.”
 כִּכָּה אֶמְרָה, וּנְבַהֵל אוֹדִיסֵס הָאִישׁ רַב-הַתְּלֹאוֹת,
 נִשָּׂא אֶת קוֹלוֹ אֵלֶיהָ וַיְדַבֵּר אֶת אִמְרוֹת הַכִּנְיָ:
 „וְדַאי, אַחֲרַת יוֹמָת, הָאֵלָה, אֵף לֹא דָבַר תְּשׁוּבָתִי,
 כִּי תִיעֲצִנִי לְעִבְרָה עַל גְּבֵי רַפְסוֹדַת עַל-תְּהוֹמוֹת-
 175 יָם נוֹרְאִים וְעִזִּים; גַּם סְפִינּוֹת חֲזָקוֹת וּמַהִירוֹת
 לֹא תַעֲבִירוּהוּ, וְאִם זָבְדָן אֵלִים הַרוּחַ הַרְצוּיָה.
 אֶפְסֹ עַל הַרַפְסוֹדַת לְמִרַת רוּחְךָ לֹא אָעַל,
 עַד אִם נִשְׁבַּעְתָּ הַשְּׂבוּעָה, שְׂבוּעַת הָאֵלָה הַחֲמוּרָה,
 אֲשֶׁר לֹא תַחְרֹשִׁי רָעָה אַחֲרַת עָלִי וְלֹא תוֹמִי.”
 180 כִּכָּה דִּבֶּר, וְתַחֲנֵף קְלִיפֹסוֹ הִיפָה בְּאֵלוֹת,